

Računski učinki

Primeri:

- Input/Output (vhod/izhod)
  - print, read
  - miška, naprave za UI (user interface)
  - datotečni sistem
  - komunikacijski kanali (TCP, UDP)
- Stanje (state)
  - pommilnik: dostop do pomnilnika, ki ga lahko beremo in mu nastavljamo vrednost
Java: spremenljivke & atributi, ki niso "final":
 $\text{int } x = 5;$
⋮
  - stanje sistema (prometni semafor, stanje povezave TCP)
- Izjema: prekinejo normalno izvajanje
  - OS: signali
  - Java: izjeme
- Nedeterminizem/naključje
  - ↳ laho se zgodi
  - ↳ CPU → kvantni šum → naključni bit 0-1
ena od večih možnosti

Učinki v programskem jeziku

- Običajno: programer ima dostop do nabora učinkov, ki jih podpira prog. jezik

OCaml: IO, ref, izjeme
Java: podobno

} učinke
} lahko
} uporabljamo
} neomejeno

Haskell: čisti jezik (pure)
 ↳ uporaba učinkov je
 strogo nadzorovana (monada)

Ali lahko programer definira nove racionalne učinke?

Haskell: racionalne učinke lahko "simuliramo"/dodamo
 da definiramo nove monade.

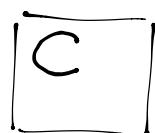
Matematično upanje

$$v_1 \quad p_1$$

$$v_2 \quad p_2$$

 $\vdots$

$$v_n \quad p_n$$

$$v_1 p_1 + v_2 p_2 + \dots + v_n p_n$$

$$x \in \{1, \dots, b\}$$

$$y \in \{1, \dots, G\}$$

$x+y$	2	3	4		12
					$\frac{1}{36}$